

KIRÁLYVÍZ

(Egyfelvonásos)

SZEREPLŐK:

Negál Marcell

Rozmarie

(Játszódik napjainkban. Negál 60 éves, Rozmarie 22 volt, míg élt. Szín: Barátságosan berendezett hónapos szoba egy négyemeletes ház utolsó emeletén. Íróasztal, fotel, rekamié, telefon. Bejárati ajtó, jobbra szemben ajtó, mely a szomszéd szobába vezet. A bejáratról jobbra nagy francia ablak.)

1.

NEGÁL:

(belép az ajtón. Megáll. Zsebébe teszi a kulcsot, amivel azt az imént kinyitotta. Komor. Mozdulatai súlyosak. Körülnéz. Szórakozottan mozdítja meg a telefonzsinórt az asztalon. Megsimogatja a rajta levő lámpát. Kitekint a francia ablakon. Bezárja a szemközti ajtót. Nézi a rekamiét. Leül. Rövid szünet) Egyszer azt mondtam neki, hogy ha már nem is lesz, ha már elment, akkor is eljövök. Mindig visszajövök. Mint ahogy gyerekkoromban mindig ott voltam a réten, pedig fejem fölött tegnap már elmentek a fodros, fehér felhők. Azt mondtam neki, hogy leülök majd a székre, amelyen együtt ültünk ketten. A rekamiéra, amely magába szívta testének illatát. Mert amikor nem hittem, hogy ez lehetséges, akkor itt boldog voltam. Az ember nem válik meg könnyen későn szerzett boldogságától. *(Feláll, a szublóhoz megy, kivész onnan egy magnetofont. Ráteszi az íróasztalra, kicsit keresgél)* Nem tudom, hogy az ő gondolata volt-e vagy az enyém, vagy együtt gondoltuk-e ki, hogy vallomásainkat magnóra vesszük? Csak az én gondolatom lehetett. Én voltam az, aki nem hittem neki. De hitt-e ő nekem? *(Megindítja a magnót. Hallgatja)*

ROZMARIE:

Most vigyázz, hogy mit beszélsz. Tíz év múlva is eszedbe juttatom.

NEGÁL:

Tíz év múlva? *(Felnevet)* Hol leszek én tíz év múlva a számodra, Rozmarie?

ROZMARIE:

Itt leszel, ahol most. Szoríts magadhoz. Még. Ma nem mondtad, hogy szeretsz. Tessék szerelmet vallani.

NEGÁL:

Szeretlek.

ROZMARIE:

Köszönöm, most én mondom neked: imádlak. És imádni foglak most és mindörökké, ámen.

NEGÁL:

Nem, nem fogsz imádni mindörökké. Nem imádhatsz mindörökké. Az természetellenes lenne. De nem baj. Csak szeress még egy kicsit. Szeress még egy évig. Két évig, aztán elmehetsz.

ROZMARIE:

Meg fogsz unni?

vosok voltunk, de az természetes volt. Azt hittem, hogy természetes volt. Sosem fogom megtudni, hogy szeretett-e valaha vagy sem. Azt sem fogom megtudni, hogy olyan volt-e, mint más leány, akinek van egy álomlovagja, és amikor eljöttem, kiderült-e, hogy tévedett. Sosem tudott elmerülni igazán a szerelem hullámaiba. Számára a gyengédség sohasem volt élmény, csak bizonyos állapot, bizonyos helyzet, mely egy előbbi helyzet logikus következménye, és melynek logikus következménye valamilyen különös kimerültség, ami nélkül meg lehetne lenni egy életen át. Különbösen szerette a csendet, szerette, ha minden mindig a helyén van, nem akarta, hogy gyerekünk legyen, mert az felborította volna lelki egyensúlyát, félt, hogy nem szeretné eléggé... Nem, nem szerette a betegeket sem igazán, idegesítették panaszaik, azért választotta a vérátömlesztés specializációját és lelkesen szervezte a vérgyűjtést. Berta a maga módján még most is szép. Alig változott húsz év alatt. Vörösbőben játszó haja nem őszül, nagy fekete szeme változatlanul csodálkozik, csak mindig fáradtabb lesz, idegebb, indulatosabb... És egyszer kibéreltem ezt a szobát. Megéreztem, hogy szükségem lesz rá... Miatta? Vagy csak azért, mert menekülni akartam magamhoz, a munkámhoz, a nyugalomhoz...? Ahhoz, ami odahaza nem volt. Ami otthon hiányzott. Az otthoni magányt — vele — néha fel kellett váltanom a magam magányával, hogy több erőm legyen az élethez. Így gondoltam. Több erőre volt szükségem az életemhez, annak a végén. Hatvanéves voltam és úgy éreztem, hogy nem csináltam eddig igazán semmit, nem vittem semmire. Egyetlen örömöm az volt, amikor végre meghívtak szakértőként a Bertrand Russel alapította bizottságba. Ez csakugyan boldogsággal töltötte el. És persze büszkeséggel. Gyűlölöm a háborút. Két háborút éltem át, szörnyű pusztítások emléke ég bennem, és nem ismerem el, hogy a háború csak gazdasági-politikai érdekek következménye. Az elferdült gazdasági érdekeket sosem kísérelnék megvalósítani háborús úton, ha nem jelentkeznének időről időre pszichopaták, akik hajlandók szolgálni ezeket az osztályérdekeket, mindegy, hogy mi a nevük. Ezért gyűlöltem szívem teljes gyűlöletével a vietnami háborút is. Ezért töltött el örömmel és büszkeséggel, hogy részt vehettem Bertrand Russel bizottságának munkájában... Egyszer kibéreltem ezt a szobát. És egyszer megjelent ebben a szobában... (*Lecsukja a szemét. Emlékezik.*) Azt mondta, azért jön, hogy megmagyarázzam neki Freud álomelméletét. Másnap újra eljött. Eljött harmadnap is. Hihetetlen volt. Az egész teljesen érthetetlen, megmagyarázhatatlan. Ezerszer felvetettük, hogyan történt, hogyan történhetett, ő csak nevetett rajta, számára nem voltak problémák. (*Rövid szünet, gondolkodik*) Pedig akkor, az még nem volt szerelem. Nem, semmi szín alatt sem. Csak hitte. Én nem is hittem. Nekem csak jólesett az elérhetetlen melegség, a diadal nélküli győzelem, a fiatalság aranyszínű emlékezése, talán a gyerek, egy lánygyerek utáni vágy beteljesedésének álomképe...

(*A múlt: Halk kopogás. Az ajtóhoz lép, kinyitja, belép rajta Rozmarie a maga fiatal ragyogásában, könnyű, nyári ruhában*)

- NEGÁL: *(megcsókolja mindkét arcát, kézen fogja és bevezeti a szobába):* Pontos vagy, mint mindig, édes.
- ROZMARIE: *(beleveti magát a széles karosszékebe)* Hadd, hogy kifújjam magam, Várj. Még ne beszélj. Amíg nem térek magamhoz, nem értem, hogy mit mondasz és nem hallom a hangodat. Én pedig hallani akarom minden szavadat.
- NEGÁL: Talán meg kell magyaráznom ismét valamit Freud álomelméletéből?
- ROZMARIE: *(előredől, felnevet)* Emlékszel, ülj ide mellém. *(Negál leül ugyanarra a székre)* Tanár úr, kérdeztem tőled az egyetemen előadás után és pukkedlit csináltam. Így. *(Mutatja. Visszaül)* »Tanár úr nagyon szemtelennek tartana, ha megkérném, hogy magyarázza meg nekem, hogy mi az összefüggés az álmok értelme és a neurózisok között?« Te rám néztél és mosolyogtál és gondolkoztál, hogy ki vagyok. Igaz? Aztán úgy tettél, mint aki tudja, persze fogalmad sem volt róla. »Kérem, kollegina«, mondtad, »nagyon szívesen állok rendelkezésére, amennyiben össze tudjuk hangolni szabad időnket.« Én persze »nem értem rá«, amikor te bent lehettél az egyetemen a szobádban, és lassan rávezettelek, hogy itt beszéljessünk. Tudtam, hogy itt szobád van, szerelmes volt beléd az egész évfolyam. Ne tiltakozz! Tsuk Hortenzia halálosan szerelmes beléd ma is, vedd tudomásul. Feljöttem, ott ültünk az íróasztal mellett, te az egyik oldalon, én veled szemben és te magyaráztad: »Kollegina, ez olyan, mint a számtan, rájöttünk, hogy az ideges embereken észlelhető tüneteknek megvan a maguk értelme. És amikor az ilyen páciensek kezdtek előhozakodni álmaikkal is, akkor valaki, még Freud előtt megállapította, hogy ezeknek az álmoknak is megvan a maguk értelme. Nem véletlen, hogy már az ősi népek bizonyos jelentőséget tanúsítottak az álmoknak, és az sem mellékes számunkra, hogy Nagy Sándor például elállt volna Tyrus ostromától, ha egy éjjel nem álmodik egy szatírral, aki győzelmi táncát járta, mert ravasz fondorkodással elragadhatta tündéri áldozatát...« Te beszéltél, én meg néztelek. Néztelek, néztelek, mintha megvarázsoltál volna. Néztelek, nem vettem le a szememet rólad, mintha csoda lettél volna, mintha egy új világban lebegtem volna, bizonytalanul, támasztalanul, és csak te lettél volna a menekvés. Akkor elhallgattál és rám néztél. Addig csak átnéztél rajtam, akkor rám néztél. »Mi az, kollegina«, kérdezted, »valami nem világos?« Én pedig anélkül, hogy akartam volna, hogy tudtam volna, mit is kell mondanom, mintha nem én beszélnék, hanem valaki más, valaki merészebb, azt mondtam neked: »Tanár úr, én szeretem magát.« Emlékszel? *(Felkacag)* Ha láttad volna magadat. »Tanár úr, én Tyrus vagyok és a tanár úr Nagy Sándor és fejtse meg az álomat, mert maga az én álmom.«
- NEGÁL: Igen, emlékszem, kedves. Emlékszem, hogy tiltakoztam, hogy magyaráztam, hogy az lehetetlen, és te feleltél: »Ne tessék szólni, tanár úr. Én tudom, hogy maga hatvanéves, nős, hogy a felesége szép és fiatal, és maga szereti a feleségét...«
- ROZMARIE: *(átveszi a szót)* ...de nem boldog, tanár úr, és nekem mindegy, az én számomra a tanár úr az egész világ, kérem tanár úr, öleljen át, szorítson magához. *(Megjártsszák a jelenetet)* Így. Semmit sem akarok, semmi többet, csak szeretni.«

- NEGÁL: (Az ölelésben elernyed, majd önmagának mondja, önmagában.) Egek ura... A lábam ujjában kezdődik a bizsergés, mintha valaki gyöngynyakláncot szakított volna el. Mi ez a melegség, ami jön felfelé a szívemig? Milyen kár, hogy ott mintha megtorpanna.
- ROZMARIE: (Szorosan szorítja a férfit, de suttogva ismételteti.) Ne! Ne! Engedj! Szabadíts ki a karjaidból, ezt nem szabad. Megőrülök, ha nem engedsz.
- NEGÁL: De... Rozmarie... Hiszen maga ölel engem...
- ROZMARIE: *(felkacag, visszaül a karosszékre, maga mellé vonja a férfit és csókolja)*
(Generálsötét, kivilágosodik. Néhány hónappal később ugyanott. A rekamién ülnek, Rozmarie maga alá húzott lábakkal, a sarokban. A férfi előtte ül. Szünet)
- NEGÁL: Miért?
- ROZMARIE: Nem bírtam tovább.
- NEGÁL: Mit nem bírtál tovább?
- ROZMARIE: Ne kívánd, hogy feleljek. Nem akarlak bántani. Nem érdemled meg: Te a legjobb vagy, én... olyan vagyok, amilyen vagyok.
- NEGÁL: Szeretted?
- ROZMARIE: Nem.
- NEGÁL: Hát akkor?
- ROZMARIE: Nem te tanítottál-e arra, hogy ahhoz nem kell szerelem? Mint ahogy a szerelem meglehet anélkül is.
- NEGÁL: Az más. Más egy férfi és más egy nő. Másképpen éli át egy férfi a szerelmet és másképpen egy nő.
- ROZMARIE: Miből gondolod? Biztosíthatlak, hogy nem így van. Nem jelent a számomra semmit. Adódot:
- NEGÁL: Tehát férfira volt szükséged. Közöttünk arra nem kerülhet sor, én öreg vagyok, tehetetlen vagyok. Mit mondjak, Rozmarie? Most mi lesz?
- ROZMARIE: Semmi. Élünk, mint a többi ember. Az a különbség, hogy én megmondtam neked, mi történt. Nem kellett volna megmondanom, de utálok a hazugságot. Talán részben az is volt az oka, mert utálok a hazugságot. Élünk hármásban. Mint ahogy te élsz — hármásban.
- NEGÁL: Az lehetetlen.
- ROZMARIE: Miért volna lehetetlen. Számodra lehetséges?
- NEGÁL: Én Bertát nem szeretem.
- ROZMARIE: És engem szeretsz? Szeretjük mi egymást? Hoztunk egymásért valami áldozatot? Ez csak olyan tingli-tangli. Szeretek veled együtt lenni, szeretlek hallgatni, mert érdekeseket mondasz, és te szeretsz velem lenni, mert... talán azt hiszed, hogy valamilyen hiányt pótolok az életemből... Nem tudom. Nem vagyok benne biztos, de lehet, hogy Bertát szeretted.
- NEGÁL: *(maga elé)* Lehetetlen.
- ROZMARIE: Miért volna lehetetlen? Többé nem fogom elárulni, amit teszek.
- NEGÁL: Tudtam már, mielőtt megmondtad. Csak áltattam magamat. Nem tudtam, hogy ki, nem tudtam, hogy mikor történt, de tudtam, hogy megtörtént, hogy meg kellett történnie. Szakíts velem!
- ROZMARIE: Nem szakítok.
- NEGÁL: Szeretted.

- ROZMARIE: Nem szeretem. Egyáltalán nem érdekel. Ő sem szeret engem.
- NEGÁL: Szörnyű hallani ezeket a cinikus szavakat.
- ROZMARIE: Mert te azt hitted, hogy én valami földöntúli lény vagyok, valami istennő, és tévedtél. Kiderült, hogy csak egyszerű nő vagyok, mint akármelyik másik.
- NEGÁL: Akármelyik nő nem fekszik le szerelem nélkül az első emberrel.
- ROZMARIE: Te tanítottál arra, hogy a kettőnek nem kell hogy köze legyen egymáshoz. Fáj?
- NEGÁL: Mérhetetlenül.
- ROZMARIE: Azt hiszed, hogy nekem nem fáj a tudat, hogy innen hazamész és otthon udvarias, készséges férj vagy?
- NEGÁL: Mondtam, hogy az más!
- ROZMARIE: Mert rólad van szó. Láttalak odahaza. Mióta feleséged megvizsgált, mióta néhányszor kezelt, volt alkalmam megismerni őt, megismerni téged azokban a szobákban. Az öröklakásban. És nem a hónapos szobában. Láttam őt is. Nem megyek többet, mert nem akarok vele találkozni. Nem akarok hazudni neki. *(Közelebb kúszik a férjhez)* Most elég volt, Marcell. Egyelőre befejeztük. *(A férfi elhúzódik)* Mért húzódsz el tőlem? Nem vagyok ragályos beteg!
- NEGÁL: Nem lehet így élni. Szakíts vele!
- ROZMARIE: Nem szakítok. Te sem szakítasz vele. Nem is akarom, hogy szakíts. De azt, amit te most érzel, én százszor végigszenvedtem, Marcell. Jól jegyezd meg magadnak. Onnan tudtam meg, hogy szeretlek. Onnan tudtam meg, hogy én a számodra lehetek a fiatalságod felidézése, egy emlék képmása, szereted az emlékeidet, még el is hiheted, hogy szeretsz... De... igazán nem szeretsz... Ha szeretnél, talán már letépted volna rólam a ruhámat. Letépted volna magadról az ingedet. A nyakkendődet is letépted volna. Le. Úgy jöttél volna hozzám, hogy érezzelek. Minden porcikádat érzem.
- NEGÁL: Hogyan merhettem volna... Minek...? Miért...?
- ROZMARIE: Nem kérdezted volna, ha szeretnél... Megérezted volna, hogy egybe akarok veled fonódni, össze akartál volna forrni velem, eggyé válni... Nagyon kevés a te szerelmed. *(Szünet, a férfi lassan simogatni kezdi a lány lábát, lehajol és megcsókolja a lába fejét)* Ne, Marcell... Ne... Miért? Gyere hozzám, csókolj meg. Azt hiszem, hogy ebben a pillanatban halálosan szeretlek.
- NEGÁL: *(marad ráhajolva a lány lábára)* Hagyj... Kérlek, hagyj most... A lábod ujjait ő nem csókolta... A lábad ujjai az enyémekek maradtak.

(Generálsötét. Fény, Negál egyedül van ismét.)

- NEGÁL: *(járkál le-föl)* Túlságosan érthetetlen, túlságosan értelmetlen az egész. Titoknak kell lennie mögöttem. Mint ahogy sosem oldottam meg, mi volt az igazi oka annak, hogy hűtlen akart lenni hozzám. Mindebből, amit mondott, csak egy kevés volt igaz, csak egy-egy részlet. Az igazságot megőrizte magának. Ilyen titok marad a halálad is, Rozmarie? Igaz-e egyáltalán, hogy meghaltál? Elutazásom előtt itt áltál emellett az ablak mellett. Mondtam, hogy jól vigyázz, az a szerencsétlen építész mániákus volt, hogy egy szobafalat francia ablakkal zár el a negyedik emeleten a külvilágtól. Mintha a fejébe vette volna, hogy különös

szerepet szán ennek a szobának. Ide olyanok jöjjenek lakni, akik ki akarnak lépni a semmibe. Atöletél, úgy húztalak vissza... Félig térfásan, félig komolyan mondta, hogy nehezen lesz meg nélkülem tíz napig, amíg én Párizsban tartózkodom, de mire visszajövök, születésnapomra, a hatvanadik születésnapomra meglep valamivel. Valamivel, amittől nehezen válik meg. Aztán, mint annyiszor azóta, mióta szerelmünket tisztára mosta különös hütlensége, ide húzott a rekamiéra, és ahogy szeretete, vetköztetni kezdett. Megoldotta a nyakkendőmet, levette az ingemet, kifűzte a cipőmet és letakart. Aztán csak ledobta magáról könnyű ruháját, és ott volt mellettem és azt mondta: »Most sokáig csak nézni akarlak. Be akarom inni egész lényedet. Az arcodat, a szád vonalát, homlokod ráncait, hajad ezüstös seijmét, és a világon nincs ember, aki elhinné, hogy én, a huszonkét éves Rozmarie meghalok a szerelemtől az öreg, a híres tudós professzor, Negál Marcellért, aki a nagyapám lehetne.« Felkacagtal, és puha arcodat belefűrtad valahova az állam, a nyakam, a mellem közé *(Leül)* Mikor visszajöttem Párizsból, csak le akartam tenni a táskámat, megfürdeni és telefonálni neki, hogy rohanjon ide, mert nem bírom tovább nélküle. Berta különös volt. Csendes, borús tekintetű, nyugtalan. »Mi baj« — kérdeztem, de egyáltalán nem érdekelt, hogy mit felel. És akkor megdermedtem. Nem akartam hinni a fülemnek. Kővé meredtem. Berta hirtelen sírásba tört ki, átölelt és zokogva mondta, hogy... azt mondta, hogy... úgy mondta, hogy képzeljem... szörnyű, az a kislány, a tanítványom... Rozmarie... meghalt... »Nem igaz!« — ordítottam fel. »Istenem, Marcell«, ismételte, »meghalt, és egy kicsit, ne haragudj, miattad.« Miattam? Nem igaz! Nem lehet igaz! Mi az, hogy miattam? Azt mondta, hogy Rozmarie, a kis tanítvány, születésnapomra, miután éppen Párizsból jövök vissza, meg akart lépni egy flaskó vérrel, hogy küldjük el Vietnamba. Ő tiltakozott ellene — mondta —, nem akart beleegyezni, magyarázta Rozmarinak, hogy az ő egészségi állapota ezt nem engedi meg, de hiába. Másnap megkérdeztem tőle, hogy ki vette a vért Rozmarie-tól? Azt felelte, hogy természetesen ő. Nem bíza volna másra. Vigyáznia kellett Rozmarie-ra, mondta, aki az én számomra olyan kedves volt. Ránéztem. Belenéztem a szemébe. Onnan akartam kiolvasni, hogy amit most mondott, tudatos volt-e. Rozmarie, aki az én számomra olyan kedves volt. Lecsukta a szemét, és sírva fakadt. »Adtál neki injekciót?«, kérdeztem. Adott. »Miért adtál injekciót neki, Berta?« Örület. Meg akartam gyanúsítani a feleségemet. Gyilkossággal akartam gyanúsítani. Letérdeltem előtte és megcsókoltam a kezét. Most velem maradok. Megpróbálok velem maradni. Vele, az élővel, Rozmarie emlékével, üres szívemmel és az öregséggel. *(Cseng a telefon. Odamegy, felveszi a kagylót)* Halló. Ki az? Igen, én vagyok. Ki az? Berta...? *(Meglepdök)* Tessék, Berta? Nem értelek. Ki keres? Egyik tanítványom? Tsuk Hortenzia? ... Hm. Tsuk Hortenzia... Mit akar...? Néhány problémájával...? Igen... Mondd... Berta... te honnan tudtad, hogy ezen a telefonszámon megtalálász...? Honnan, kérdem, tudtad? És mióta ismered ezt a számot?... Két éve?... Igen... köszönöm... megyek... megyek... *(Lassan a helyére teszi a kagylót)* A királyvíz ugye mindent felold. *(Mint az alvajáró szétnéz. Indul az ajtó felé)* Megyek... *(Megfordul, odalép a francia ablakhoz és szélesre tárja. Utcázza)*

Gyors függöny